

ELEKTRİK ZAMMINA TEPKİ

'Enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar'

ENERJİ Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) geçtiğimiz gün elektrik perakende satış fiyatlarında mesken abone grubu için yüzde 38'lik zam yapıldığını açıkladı. "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar" diyen **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı (**İSO**) **Erdal Bahçivan**, zam kararına ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı:

"Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçmekteyiz. Bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyacımız var. Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların

Erdal
Bahçivan

en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmeni- ne bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar. Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var."

Bu zamlar enflasyonla mücadeleye zarar verir

İSTANBUL Sanayi Odası

Başkanı **Erdal Bahçivan**, elektrik zamlarına tepki göstererek, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sektöre uğratar" dedi. Bahçivan, enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında kritik bir süreçten geçildiğini belirtti. "Bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan yükselişine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum" ifadelerini kullanan Bahçivan, "Elektriğe yapılan zamların bundan etkilenen, etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla mücadeleye karşı inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz bırakacağını düşünüyorum" dedi. (SÖZCÜ)

Sanayiciden elektrik uyarısı

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, elektriğe gelen yüzde 38 zammın enflasyonist yaklaşıma yarayabileceği uyarısında bulundu. Bahçivan, "Enflasyonla mücadelede başarı istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamlar artık gündemden çıkmalı" dedi.

İSO BAŞKANI TEPKİ KOYDU

Elektrik zamları enflasyona su taşıyor

EPDK tarafından açıklanan elektrik zamlarına **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı (**İSO**) **Erdal Bahçivan**'dan tepki geldi. Yazılı açıklama yapan Bahçivan, zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını dile getirdi. Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçildiğini söyleyen Bahçivan "Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum. Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar" diye konuştu.

ISO'dan elektrik zammı yorumu

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (ISO) Erdal Bahçivan, açıklanan elektrik zamlarına ilişkin, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar" dedi. Bahçivan, eğer enflasyonla mücadelede başarı isteniyorsa, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemden çıkmasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekerek, "Elektriğe yapılan zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum" değerlendirmesinde bulundu.

FOTOĞRAF: KARAR ARŞİVİ

EMEKLİ VE MEMUR MAAŞ ARTIŞLARINA YANSIMAYACAK

Elektriğe gelen zam 1 Temmuz itibarıyla geçerli olduğu için haziran ayı enflasyonunu etkilemeyecek. Yani, zamlar emekli ve memurlar için 6 aylık enflasyon farkına da yansıtılmayacak. Bu durum, milyonlarca emeklinin ve memurun daha düşük maaş artışı alacağı anlamına geliyor. Yeni yapılan bu zamlar, yaşam maliyetlerini daha da artıracak. Özellikle konutlardaki yüzde 38'lik artış, vatandaşın günlük yaşamına doğrudan yansıtılacak. Tarım alanlarındaki yüzde 30'luk zam ise tarım ürünlerinin maliyetlerini artıracak ve bu da dolaylı olarak gıda fiyatlarına yansıtılacak. Elektrik zammı sonrası emekliler, bu durumun hayatlarını daha da zorlaştıracağını belirtiyor. Emekli Mehmet Yılmaz, "Zaten aldığımız maaş yetmiyor. Şimdi bir de elektrik ve diğer zamlar eklenince nasıl geçineceğiz bilmiyorum. Devletin bu duruma bir çözüm bulması gerekiyor" dedi.

KAZANAN DAĞITIM ŞİRKETLERİ KAYBEDEN VATANDAŞ

CHP İzmir Milletvekili Ednan Arslan, elektriğe yapılan yüzde 38 zammı eleştirdi. 2023 yılında dağıtım şirketlerinin kasasına giren paranın 108 milyar TL olduğunu kaydeden Arslan, "EPDK, vatandaş değil dağıtım şirketlerini koruyor. Enerji fiyatları düşse de çıksa da kazanan dağıtım şirketleri, kaybeden vatandaş oluyor" dedi. Arslan, "Elektriğe yapılan bu zamlar birlikte işneden ipliğe her şey bir kez daha zam gelecek. Dağıtım şirketlerine daha fazla kaynak aktarmak için elektriğe zam yapıyor, vatandaşın omzuna yeni yükler bindiriyor. Dar gelirli vatandaşların eve ekmeğe götürmesi daha da zorlaşacak" açıklamasında bulundu.

4 KİŞİLİK AİLENİN ENERJİ FATURASI 476 TL OLDU

Elektrik Mühendisleri Odası zamların açıklama yaptı. Açıklamada enerji üretim maliyetlerinde ciddi bir artış yaşanmadığı belirtilerek yapılan zammın dağıtım bedeline yapılan yüzde 58.9 oranında zamdan dolayı dağıtım bedeli kaynaklı olduğuna, zammın altından dağıtım şirketlerinin çıktığına işaret etti. Hesaplamalara göre 4 kişilik bir ailenin asgari yaşam standartlarını korumak için aylık 230 kWh enerji tüketeceği belirtilen açıklamada şöyle denildi; "Bu tüketim için aile bütçesinden ayrılmaması gereken 345,4 TL, bu zamlar birlikte 476,6 TL'ye yükseldi."

Elektrik zammı enflasyonla mücadeleyle sekteye uğrattır

Son dönemde peş peşe gelen zamlara iş dünyasından tepki geldi. Elektriğe yapılan yüzde 38 zam ile ilgili **İSO Başkanı Erdal Bahçivan** eleştirilerde bulundu. **Bahçivan, enflasyonla mücadelede her kesiminden maksimum fedakarlık yapılması gerektiğini vurguladı. Söz konusu zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını belirten Bahçivan, "Tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var" dedi.**

Türkiye'de yaşamını sürdürmenin maliyeti her geçen gün katlanıyor. Hükümet, asgari ücrete artış konusuna 'enflasyonla mücadeleyle zarar verir' derken, vatandaşın yeni vergiler ve zamlar çıkararak bir anlamda 'kemir sığın' diyor. Ancak bakıldığında zamlar konusunda bir esneklik yapılmıyor ve son dönemde peş peşe gelen zamlar, dar gelirli ve sabit gelirli vatandaşları zor durumda bırakıyor. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), enerji üretim maliyetlerindeki artış nedeniyle Temmuz 2024'den itibaren geçerli

olmak üzere konutlarda yüzde 38, tarım alanlarındaki elektrik kullanımına yüzde 30 oranında zam yapıldığını duyurmuştu. Elektrik zammına **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı (**İSO**) **Erdal Bahçivan**'dan da tepki geldi. Bahçivan, zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını dile getirdi. Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında kritik bir süreçten geçildiğini söyleyen Bahçivan, bu mücadelede toplumun

Erdal Bahçivan

üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyaç duyulduğunu ve bu gayret ve fedakarlığın da toplumun tüm kesimlerinde görüldüğünü belirtti. "Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değerine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum" diyen Bahçivan söz-

lerini, "Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" şeklinde sürdürdü. Bahçivan, eğer enflasyonla mücadelede başarı isteniyorsa, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemden çıkmasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekti. - EKONOMİ SERVİSİ

Asgari ücretten enflasyona geçiş

Amerikalıların çok kullandığım bir deyişi vardır.

"Pislik aşağıya akar."

Bu deyiş "yukarıdaki karar alıcıların aldıkları eksik ve hatalı kararların bedelini aşağıdaki garibanlar çeker" anlamında kullanılır.

Türkiye'de geçmişi sorgulamadığımızdan sorunlar yeni çıkmış gibi davranıyoruz.

İki gün öce Türkiye'nin OECD bünyesindeki Mali Eylem Gücünün gri listesinde çıkmasına sevindik.

Gri listeye neden girdiğimizi sorgulamadık.

Hazine ve Maliye Bakanlığı gri listeden çıkışımızın haberini "Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde..." şeklinde verdi.

Türkiye terörün finansmanı ve kara para aklama suçlarına yeterince mücadele etmediği için 2021 yılında gri listeye ve dolayısıyla sıkılaştırılmaya izlemeye alındı.

Peki Türkiye kimin liderliğinde almıştı gri listeye?

Şimdilerde ise emekli ve asgari ücret zamları gündemimizde.

Nasıl mı?

Gelin bir bakalım.

ASGARİ ÜCRET

Türkiye 2017 yılındaki referandumla yeni hükümet sistemine geçti.

Türk halkı 2018 yılında Sayın Cumhurbaşkanı'na verdi yetkiyi gördü etkisi.

Kısa bir süre sonra laf dinlemeyen Merkez Bankası başkanları görevden alındı ve laf dinleyen bir başkanla, bildiğimiz iktisatta yeri olmayan "faiz sebep enflasyon" sonuçtur politikası devreye alındı.

Faiz Türk lirasının fiyatıdır.

Önceki Hazine ve Maliye Bakanı Merkez Bankası politikası faizinin yani Türk Lirasının değerini önemsizleştirdiklerini söyledi açıkça.

Kendi mağazalarındaki malların fiyatını önemli hale getirerek / artırarak hem de.

Döviz baskılamalar, bu amaçla çarptıkları Kur Korumalı Mevduat derken. Kaçınılmaz son geldi.

Yüksek enflasyon.

Enflasyon sabit gelirlerin ve alacaklıların başını belatır.

Ev sahiplerinin kira alacakları enflasyon nedeniyle erirken, hükümet üstüne bir de kira artışlarına sınırlama getirdi.

İkinci mağdur grup ise memurlar, memur emeklileri ve diğer ücretliler oldu.

Hükümet 2023 yılı genel seçimleri 2024 yerel seçimler öncesinde ücretlere yüksek oranlı artışlar yaptı.

2016 yılına kadar memur ve emekli maaşları yılda iki defa artırılırdı. 2016 yılından sonra sadece sene başlarında artırılmaya başlandı. Son yıllardaki yüksek enflasyon nedeniyle 2022 ve 2023 yıllarında tekrar yılda iki artış yapıldı.

2024 yılında tekrar tek artışa geçeceğimiz dediler. Hala da tek artışta ısrar ediyorlar.

HANGİ ASGARİ ÜCRET

Kurban Bayramında yurt dışındaydım. Bindığım taksilerin ikisinin sonoförü Türk idi. Tesadüf ikisi de Konyalıydı.

İkisi de orada doğma büyüme. Bizim Türk olduğumuzu anlayınca hemen Türkiye'den konuşmaya başladık.

Birinci ve ikinci kuşaklar Türkiye'ye geldiklerinde tatillerini memleketlerinde geçirirlerdi.

Bizim Emirdağ'ında da durum böyleydi.

Ancak konuştuğumuz şoför arkadaşlar gibi üçüncü kuşak gurbetçiler otel tatili de yapıyorlar.

Konuştuklarımız son yıllarda Türkiye'deki deniz kenarındaki otel tatillerini çok pahalı buluyorlar.

Bu nedenle tatilde İspanya sahillerini tercih ediyorlarmış.

Yani Avrupa'da avroyla kazananlar da Türkiye'yi pahalı buluyorlarmış.

Dedim ki Avrupa ile Türkiye'deki gelir seviyesini bir karşılaştırayım.

Ölçüt olarak asgari ücreti esas aldım. Çünkü Avrupa istatistik ofisi EUROSTAT bu konuda Türkiye'nin içinde bulunduğu ülke grubu için veri yayımlıyor.

Veri seti üye ve aday ülkeler ile ABD'yi içeriyor.

Şekilde bu verileri gösteriyorum. Türkiye'deki asgari ücret bu 27 ülkeden sondan beşinci.

Bu ülkelerdeki ortalama asgari ücret

bin 104 avrodur.

Türkiye'de 2024 başında asgari ücret 6 yüz 3 liradır.

Türkiye sadece Sırbistan (544€), Karadağ (533€), Bulgaristan (477€) ve Arnavutluk'tan (385€) daha iyi durumdadır.

Diğer ülkelerdeki asgari ücret Türkiye'den çok daha yüksektir.

Türkiye'deki tatilden şikâyet eden şoför arkadaşların yaşadığı Hollanda'da asgari ücret 2 bin 70 avrodur. Sayıyla 2.070€ sizin anlayacağınız. Türkiye'den 3,5 kat daha fazla.

Bu asgari ücreti layık görüyor ülkeyi yönetenler çalışanlara.

Ote yandan Dr. Berke Duran X hesabında bir bilgilisel yayımladı. ISO 500 listesinde yer alan sanayi şirketlerinin mali tablolarını kullanarak, son yıllarda ücretlilerin üretimden aldıkları payın giderek düştüğünü gösteriyor.

Asgari ücret deyip geçmeyin. EUROSTAT verilerine göre 2014 yılında Avrupa'da çalışanların % 21'i asgari ücret kazanmaktadır. Aynı yıl Türkiye'de asgari ücret kazananların oranı % 42'dir ve Avrupa'nın en yükseğidir.

Bu oran Türkiye'de son yıllarda giderek artmıştır.

TÜİK 2021 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi mikro verilerine göre tarım dışı sektörlerde çalışan ücretlilerin yaklaşık % 43,1'ini asgari ücretli ve altı çalışanlar oluşturmaktadır. Asgari ücret ve altı çalışanların oranı sanayi sektöründe % 50,4, evin şmarık çocuğu inşaatla % 71,4, hizmetlerde ise % 37,9 seviyelerindedir.

Değerli okur Türkiye'de çalışanların kahir ekersiyetinin neden asgari ücret aldığı, ortalama ücretin neden asgari ücretle hızla yakınsadığı sorunsalı başlı başına bir tartışma konusudur.

Ama biz bu sorunu şimdilik gelin emek piyasası uzmanlarına bırakalım ve yazımızın konusuna geri dönelim.

Nasıl mı?

Devam edelim.

ASGARİ ÜCRET SEBEP ENFLASYON SONUÇ MU?

Öncelikle bizim asgari ücrette bakışmızı bir ortaya koyalım. Bu konuda da

Uluslararası Çalışma Örgütü'nden (ILO) destek alalım.

ILO'ya göre asgari ücretin amacı çalışanları aşırı düşük ücretlere karşı korumaktır. Asgari ücret üretimin getirisinin tüm paydaşlar arasında adil ve eşitlikçi biçimde paylaşılmasına ve çalışan ve bu tür korumaya ihtiyaç duyan herkese asgari geçim ücreti sağlanmasına yardımcı olur. Asgari ücret aynı zamanda yoksulluğun üstesinden gelmeye ve kadın ile erkek arasındaki eşitsizliği azaltmaya yönelik bir politikanın bir unsuru da olabilir.

Oysa bizim ekonomi yönetiminin asgari ücret konusunda böyle bir kaygısı yok.

Onlara göre asgari ücret artışı enflasyon için büyük bir tehdit.

Peki, öyle mi? Değerli okur bu aşamada gelin biz tribüne çıkalım ve resmi raporlardan okuma yapalım.

TCMB 2023 yılının üçüncü enflasyon raporunda asgari ücretten enflasyon geçişlik konusuna özel bir bölüm ayırdı (Kutu 2,6).

TCMB bu çalışmada asgari ücret ve enflasyon arasında ilişkiyi hesaplamak için bir esneklik hesabı yapmaktadır. Hesaplama üç model kullanılmaktadır.

Modeller asgari ücretteki % 1'lik artışın tüketici enflasyonunu ilk çeyrekte 0,06-0,08 puan, bir yıllık bir dönemde zarfında ise 0,08-0,12 puan bandında etkilediğine işaret etmektedir.

Ben bu modellerdeki en kötü senaryoyu esas alacağım ve yüksek oranları kullanacağım.

2024'ün ilk 5 ayındaki tüketici enflasyonundaki artış hızı % 22,7'dir. Son üç aydaki aylık enflasyon artışı % 3'ün üzerindedir. Hadi dezenflasyon politikaları çok başarılı oldu ve Haziran'daki aylık artış % 2,5 seviyesinde gerçekleşti. Bu durumda ilk altı aydaki tüketici enflasyonu artışı % 25,2'dir.

Asgari ücret bu oranda artırılsa 2024 yılının ikinci yarısında net 2 bin 133 lira 8 kuruş olacaktır.

Bahsettiğim esneklikler dikkate alındığında, Temmuz ayındaki %25,5 oranındaki asgari ücret artışının tüketici enflasyonuna olası etkisi 2 ve 3 puan arasında olacağı anlaşılıyor.

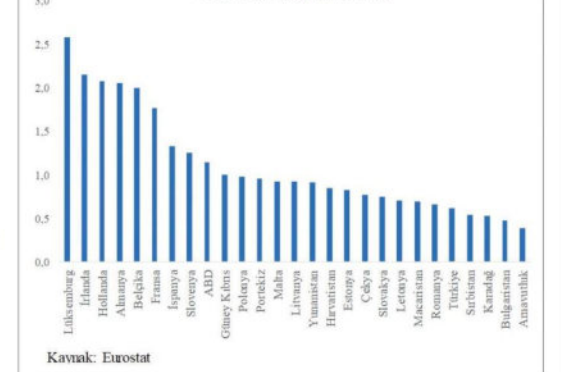
Hatalı politikaların nedeniyle enflasyonu % 75 seviyelerine çıkararak, % 25,2 oranındaki asgari ücret artışı enflasyonu 2-3 puan artırabilir endişesiyle hemen şahinleşiyorlar.

Bir taraftan da elektrige % 38 zam yapıyorlar. İyi pazarlar.

UĞUR EMEK

Asgari ücret (Bin avro, 2024)

Kaynak: Eurostat

İSO Başkanı'ndan elektrik zammı isyanı

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (İSO) Erdal Bahçivan, açıklanan elektrik zamlarına tepki göstererek, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" dedi. Bahçivan, "Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum" ifadesini kullandı.

Elektrik zamlarına İstanbul Sanayi Odası Başkanı (İSO) Erdal Bahçivan'dan tepki geldi.

Yazılı açıklama yapan Bahçivan, zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını söyledi. Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçildiğini söyleyen Bahçivan, bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyaç duyulduğunu ve bu gayret ve fedakarlığın da toplumun tüm kesimlerinde görüldüğünü belirtti.

"DİREKT İNANÇ KAYBETTİRECEK"

"Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum" diyen Bahçivan sözlerini, "Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" şeklinde sürdürdü.

"BELLİ BİR ZAMANA YAYILARAK YAPILMASININ ÇOK DAHA DOĞRU OLACAKTIR"

Bahçivan, eğer enflasyonla mücadelede başarı isteniyorsa, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemden çıkmasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekerek, "Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum" dedi.

Elektriğe 1 Temmuz'dan itibaren zam

Enflasyonla mücadele sekteye uğrar

 İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, elektriğe tek seferde yapılan yüklü zammın, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını söyledi. Bahçivan, "Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum" dedi. ➡5

ELEKTRİK ZAMMI ENFLASYONU ARTIRIR

Erdal
Bahçivan

istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan, elektriğe tek seferde yapılan yüklü zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını söyledi. Bahçivan, “Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçmekteyiz. Bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyacımız var. Bu gayret ve fedakarlığı da toplumun tüm kesimlerinde gör-

mekteyiz. Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40’a yaklaşan bölgesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum. Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek

adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır. Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var. Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum” dedi.

Elektriğe zam isyan ettirdi

ELEKTRİĞE gelen yüzde 38'lik zam, yüzde 25 enflasyon zammına mahkûm edilen emeklilerin büyük tepkisini çekti. Emekli bir vatandaş, "Klima açmıyoruz, açarsak ödeyemeyiz. Bu maaşla nasıl yaşarız" derken başka bir emekli ise, "Bu gidişle muma, gaz lambasına döneceğiz" ifadelerini kullandı.

CHP İzmir Milletvekili Ednan Arslan da 2023 yılında dağıtım şirketlerinin kasasına giren paranın 108 milyar TL olduğunu belirterek, "EPDK, vatandaşları değil dağıtım şirketlerini koruyor. Enerji fiyatları düşse de çıksa da kazanan dağıtım şirketleri, kaybeden vatandaş oluyor" dedi. **Sayfa 6**

“Elektrik zammı enflasyonla mücadelede inancı kırdı”

Toplumun her kesiminden elektrik fiyatına TEĞAŞ'ın yaptığı yüzde 38 zamma sert tepki yağdı. **İSO Başkanı Bahçivan** “Yüzde 40'a yaklaşan bu elektrik zammı enflasyonist yaklaşımların değirmenine su taşıdı” dedi.

Erdal Bahçivan

İŞ dünyasından, siyasetçiye vatandaşlara kadar toplumun her kesimi elektrik fiyatına konutta, sanayide, ve tarımda yapılan yüzde 38 zamma sert tepki gösterdi. Hazine enflasyonundan zammı kaçırarak emekli maaşlarına düşük artış yapmak için 25 Haziran'dan sonraya bırakılan hem akaryakıtta fiyatlarına yapılan yüksek oranlı zammı hem elektrik fiyatlarının da fahiş oranda artırılması, isyan ettirdi.

Akaryakıt ve elektrik zammı ve tarımın en önemli maliyet unsuru olması nedeniyle ürün fiyatlarını yükselterek enflasyonu trmandıra-çağı bekletmesini de beraberinde getirdi.

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (İSO) Erdal Bahçivan, açıklanan elektrik zamlarına sert tepki gösterdi. Bahçivan sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, “Bu zam, enflasyonla mücadelede inancı sakteye uğrattır” dedi. Bahçivan açıklamasında şunları söyledi: “Enflasyonla mücadelede, deflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçmekteyiz. Bu mücadelede toplumun üzerinde inancın sağlamaya adanmış herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyaç vardır. Bu gayret ve fedakarlığı da toplumun tüm kesimlerinde görmekteyiz.

Fakat bu hassas dönemde elektrikle yüzde 40'a yaklaşan boylesine yüklü bir zammı; haklı gereklileri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum.

Elektrikle tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verimle olan mücadeleye karşı direkt inancın kaybettilerini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadelede inancımı sakteye uğrattır. Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var.”

CHP İzmir Milletvekili Ednan Arslan, enerji fiyatları gerilediğinde indirim yapmak yerine şirketlerin dağıtım bedelini artıran EPDK'nın 1 Temmuz'da elektrikle yüzde 38 zam yapacak olmasını eleştirdi. Arslan, “EPDK, vatandaşları değil dağıtım şirketlerini koruyor. Enerji fiyatları düşse de çıkışta da kazanan dağıtım şirketleri, kaybeden vatandaş oluyor” dedi.

CHP İzmir Milletvekili Ednan Arslan, asgari ücrette zam yapmayan, 10 bin TL sefalet ücretine mahkûm edilen emekliye refah payı vermeyen iktidarın, 1 Temmuz'da elektrikle yüzde 38 zam yapacak olmasına sert tepki gösterdi. Arslan,

“Enflasyon karşısında 6 ayda kuşa dönen maaşlar yine sabit kalsın ancak giderler artacak. Elektrikle yapılan bu zammı biriktirmek için enflasyonla mücadelede inancı kırdı. Dar gelirli vatandaşların eve ekme- getirmesi daha da zorlaşacak” dedi.

EPDK'nın enerji enflasyonu ve piyasa takas fiyatları gerilediğinde vatandaşın faturasına indirim yapmak yerine dağıtım şirketlerini vatandaşın tahsil ettiği dağıtım bedelini artırdığını hatırlatan Arslan, EPDK'nın vatandaşları değil dağıtım şirketlerini koruduğunu kaydetti. Arslan, enerji fiyatları düşse de çıkışta da kazanan dağıtım şirketleri, kaybedenin ise vatandaş olduğunu bildirdi.

■ Ekonomi servisi

Kadirilli vatandaş: Bu zamlarla, mum ve gaz lambasına döndürecekler bizi

OSMANIYE'nin Kadirli ilçesi'nde elektrikle gelen zammın vatandaşlar tepki gösterdi. Emekli bir vatandaş, “Elektrikle yüzde 38 zam çok fazla. Çok yüksek bir zam bu. Klima açmıyoruz, açmıyoruz. Klima açarsak ödeyemeyiz zaten” derken başka bir emekli ise, “Eskiden elektrikle tasarruf yapmak için mum yakarlardı, gaz lambası ile idare ederlerdi. Bu millet gitmiş ona dönmeye başladı. “İfadelerini kullandı. Osmaniye'nin Kadirli ilçesi'nde elektrikle gelen zammın vatandaşlar tepki gösterdi. Emekli bir vatandaş, “Biz emekliyiz. Ay başını zaten zamlardan bıktık. Çok yorgun durumdayız. Böyle sık sık aralıklarla zam olmasına akıl erdiremiyoruz. Elektrikle yüzde 38 zam çok fazla. Çok yüksek bir

zam bu. Klima açmıyoruz, açmıyoruz. Klima açarsak ödeyemeyiz zaten. Vantilatör kullanıyoruz ama nasıl olur bilmiyorum. O da kısa süreli kapatıyoruz” dedi. Başka bir emekli vatandaş ise şunları söyledi: “Yüzde 38 zam çok pahalı. Şimdi bizim emekli aldığımız maaş 12 bin lira. 12 bin lira maaşla bu devirde geçirmek mümkün değil ama bu hükümet kesinlikle ne emekliye zam verir, ne asgari ücretliye zam verir, ne de diğer çalışanlara zam verir. Bu zamların arkası gelir. Zaten benzinle mazotla durmadan zam geliyor. Bu mülleti bu şartlarda yaşaması çok zor. Elektriksiz hayatın olması mümkün değil.

Vatandaş yüzde 38 zammın ödemesine çok zorlanır. Bu kadar yüzde 38 elektrikle zam veriyorlar elektrikle verilen bu zam çok fazla. Eskiden elektrikle tasarruf yapmak için daha eskiden mum yakarlardı, gaz lambası ile idare ederlerdi. Bu millet gitmiş ona dönmeye başladı. Yani sözde çağ atlıyor, sözde uzaya gidiyoruz ama eskiye dönüş var.” Bir başka vatandaş, “Ödeyemem, gelin kesinlikle inek güdüyorum, koyun ineğini güdüyorum” derken, diğer bir vatandaş da, “Her şey zam, tuttuk bir de elektrikle zam. Zam oğlu zam. Yatıp kalkıyoruz zam” ifadelerini kullandı. (ANKA)

“Maliyetler arttı, tüketiciye yansıtılacak”

ARTVIN Ziraat Odası Başkanı Köksal Portakal, “Türkiye'de çiftçiliğin sorunları çok büyük. Yakıtta durum belli, elektrikle durum belli, sulamada belli ve çiftçinin gün geçtikçe maliyetleri artarken maalesef gelirleri kısıtlanıyor. Çiftçi zaten borçla yaşıyor, geleceğini bir nevi ipotek altına almış durumda. Eğer siz yemde ve gübrede KDV'yi artırsanız çiftçinin giderleri daha da çok artacaktır ve bu da piyasaya yansıtacaktır tabii, tüketiciye yansıtacaktır ama üretici tabii üretilebilir” dedi. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın hazırladığı sürdürülebilir vergi paketiyle gündeme gelen yem ve gübrede KDV artışına çiftçi ve üreticilerden tepki geldi.

Ziraat Mühendisi Fuat Salan, şunları söyledi: “Gübre ve yemde yüzde 10 ve yüzde 20'lik bir artış öngörüyoruz ama büyük bir tepki olduğu için şu anda bekletiyorlar. Sisteme geçerse direkt yüzde 10 ve yüzde 20'lik artış olacak. 500 yüz lira olan yem 600 lira olacak ama yıllar önce vergi indirimi oldu yüzde 10, onluk dilimlere bize çekildi, seziklikler sıfır oldu ama bize fabrikalarda yansyan bir şey olmadı ve aynı fiyatı yem etti. Şimdi bu zam silyentisi için hastalıkta kapabiliyor ve yeniden toparlaması 2-3 ay buluyor. Vatandaş 3 ay

Köksal Portakal

daha az açıklar. Kazanamayan çiftçi, kurbanda satamayan çiftçi, perişan olan çiftçi ve şimdi yüzde 30 fiyatları geri çeken zaten zarar edecek ve yerine yenisini alıp koymayacak. Diğer vatandaş buzdağı almıyacak hazırlık yapılmayacak ve bu şekilde silyentiyi devam edecek ve herkes zarar edecek. Hayvanlarını geri getirse ve baksa ve kurbandan gelen hayvan 15-20 gün pazarda kaldığı için hastalıkta kapabiliyor ve yeniden toparlaması 2-3 ay buluyor. Vatandaş 3 ay

saklayana kadar bunu kestireyim daha iyi diyor.

Artvin Ziraat Odası Başkanı Köksal Portakal ise şunları söyledi:

“Türkiye'de çiftçiliğin sorunları çok büyük, son olarak Maliye Bakanlığının açıklamasına göre gübre ve yemde yüzde 10 ve 20'lik KDV artışı bu çiftçinin maliyetlerini artışı demektir. Yakıtta durum belli, elektrikle durum belli, sulamada belli ve çiftçinin gün geçtikçe maliyetleri artarken maalesef gelirleri kısıtlanıyor. Çiftçi zaten borçla yaşıyor, geleceğini bir nevi ipotek altına almış durumda. Eğer siz yemde ve gübrede KDV'yi artırsanız çiftçinin giderleri daha da çok artacaktır ve bu da piyasaya yansıtacaktır tabii tüketiciye yansıtacaktır ama üretici tabii üretilebilir. Şu anda Türkiye'de en büyük sıkıntılardan birisi çiftçinin üretimi yapıp yapamayacağı. Şu anda hasat mevsimi özellikle hububatta ve çiftçi ikinci ürünü ekme konusunda veya bir dahaki sene tekrar ürün ekme konusunda. Sulu arazide ikinci ürünü ekme ve çiftçi şu anda düşünüyor ve acaba ikinci ürünü ekemeyi mi ve seneye ekecekse ona göre planlama yapamıyor. Bir kısmı belki tarlasını sürdü bekliyor ve gerçekten özellikle gübreyle gelecek olan KDV artışı çiftçiyi olumsuz yönde etkileyecek ve birçok çiftçi ekimden vazgeçecek. Yem gelen artışı ise hayvan fiyatlarını etkileyecek, maliyeti yükseltecek ete ve süte yansıtacaktır.” (ANKA)

En büyük **sanayi** şirketlerinin toplam ihracatındaki payları yüzde 42'ye çıktı

Uluslararası sermaye ISO 500'de yükseliyor

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) yeni yayımladığı "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu (ISO 500)" raporu, yabancı (uluslararası) sermayeli şirketlerin bu listede yeniden yükselişe geçtiğini gösteriyor.

2023 yılıyla ilgili rapora göre **ISO 500**'deki bu tür şirket sayısı 116'ya çıktı. Bu sayı 2022 yılında 108'di. Ancak bu sayı 2012 yılında 138 idi. Bu şirketlerin sayısal olarak en çok faaliyet gösterdiği sektör ise 25 adetle motorlu kara taşıtları oldu. Bunu 17 şirketle gıda, 10 şirketle elektrik teçhizat izliyor.

86'sında 'yüzde 50'

Uluslararası sermayeli şirketlerin, **ISO 500**'ün toplam üretimden satışlarındaki payı

2022'de yüzde 28 iken 2023'te yüzde 30.6 yükseldi. Ancak bu oran 2016 yılında yüzde 33.4'e kadar çıkmıştı. 2022'den 2023'e bu şirketlerin payını en çok artırdığı alan ise yüzde 35'ten yüzde 42'ye ulaşan ihracat oldu. Ancak ihracat payı 2017 yılında yüzde 48.4'e kadar yükselmişti. Yine 2022'den 2023 yılına bu şirketlerin çalışan sayısındaki payı yüzde 26.6'dan yüzde 27.8, brüt katma değerdeki payı yüzde 34.9'dan yüzde 40.3, dönem kâr-zarar toplamındaki payı da yüzde 24.8'den yüzde 34.7'ye çıktı.

Öte yandan **ISO 500**'deki 116 şirketin 86'sında uluslararası sermayenin payı yüzde 50 ve üstünde bulunuyor. Bu sayı 2022 yılında 77 adetti.

• Ekonomi Servisi

Elektrik faturası ortalama 131 TL artacak, aslan payı dağıtıcıya gidecek

Yurttaş zam şirkete kaynak

ÖNCELİK ÖZEL SEKTÖRE

İKTİDAR, enflasyonla mücadele etme gerekçesiyle emekçinin maaşlara zam ve iyileştirme taleplerini görmezden geliyor. Buna karşın yurttaşın cebinden alınan para şirketlere aktarılıyor. Son yapılan yüzde 38'lik elektrik zammının altından da dağıtım şirketlerine kaynak aktarımı çıktı.

MAAŞLARDA EKSİK HESAP

DÖRT kişilik bir ailenin aylık faturası 345.4 TL'den 476.6 TL'ye yükseldi. Faturadaki zammın büyük kısmının şirketlere aktarılan dağıtım bedeli olduğu belirlendi. Zammın 1 Temmuz'da yürürlüğe girmesiyle emekçinin maaşı ise bir puan eksik hesaplanacak. İktidar altı ayda 20 milyar TL eksik ödeme yapacak. >>9'da

Elektrik dağıtım şirketlerine aktarılan bedeldeki artışın yüzde 58.9 olduğu hesaplandı

Zam dağıtıcıya yaradı

EMO, yüzde 38'lik zam kapsamında perakende elektrik bedelindeki artışın konutta yüzde 2.5 olduğunu belirtirken kamu kaynaklarının özel sektöre aktarılmasını eleştirdi.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), 1 Temmuz'dan itibaren geçerli ve yüzde 38 zamlı elektrik tarifeleri üzerinden yaptığı ayrıntılı inceleme ile özelleştirmenin yarattığı sorunlara dikkat çekti.

Tarife incelendiğinde fatura bileşenlerinden perakende enerji bedelindeki artışın konutlar için (8 kWh/gün ve altı) yüzde 2.5 ile sınırlı kaldığını açıklayan EMO, buna karşın dağıtım şirketlerine aktarılan dağıtım bedeline ise yüzde 58.9 zam yapıldığını hesapladı. "Fon ve vergilerden sonra faturanın yüzde 38 arttığı görülüyor" diyen EMO'nun incelemesinde şu vurgusu öne çıktı: "Doğal olarak faturanın en önemli kalemi olması gereken

Bahçivan'dan uyarı

İSTANBUL Sanayi Odası

Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin enflasyonla mücadelede kritik süreçten geçtiğini belirterek şöyle konuştu: "Bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı, haklı gerekçeleri olsa bile, enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar. Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek serferde yüklü zamların gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var."

enerji bedelinin, dağıtım bedelinin çok gerisinde kalması, piyasanın çarpık biçimde yapılandırılmış gözler önüne serdi.

EPDK'nin gerekçesinde kullandığı 'enerji üretim maliyetlerinde yaşanan artış' ibaresi açıkça zamma mantıklı bir gerekçe üretmeye çalışan bir manipülasyon çabasıdır. Kamu eliyle yürütülmesi gereken hizmetin özelleşmesi, fahiş düzeyde pahalılık yaratmanın yanında, kamu kaynaklarının özel sektöre sınırsızca aktarılması sonucunu da doğurdu."

Emekliye 1 puan eksik

EMO'ya göre dört kişilik bir ailenin asgari 230 kWh elektrik tüketimi üzerinden aylık faturası 345.4 liradan 476.6 TL'ye yükselecek.

Prof. Dr. Aziz Çelik ise sosyal medya hesabından zammın 1 Temmuz'da uygulamaya gireceğini ve haziran ayı enflasyonunu etkilemeyeceğini anımsatarak "Hokus pokusla, sadece elektrik zammı hilesiyle emeklilere ve memurlara altı ay boyunca yaklaşık 20 milyar TL daha az ödeme yapılacak" dedi. Çelik'e göre bu yöntemle altı aylık enflasyon zammı yaklaşık 1 puan eksik hesaplanacak.

• Ekonomi Servisi

'Enerji fiyatları artırılmamalı!'

ÇİMENTO, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri İhracatçıları Birliği (ÇCSİB), 2023 yılı ihracat şampiyonlarını açıkladı.

E. Çenesiz

Bu amaçla düzenlenen törende sektörün sorunlarını da anlatan ÇCSİB Yönetim Kurulu Başkanı Erdem Çenesiz, "Üç sektörümüzün enerji yoğun olması nedeniyle bu tür maliyetlerdeki artış, finansman dengesini ciddi ölçüde etkiliyor. Dolayısıyla döviz kurları seviyesi ve maliyetlerimizin göz önünde bulundurulması ve bu doğrultuda enerji fiyatlarında yıl sonuna kadar bir artış yapılmaması yönünde bir beklentimiz bulunuyor" dedi.

Gaz hedefleri havaya karıştı

CHP Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırloğlu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alpaslan Bayraktar'a Sakarya Gaz Sahası'ndaki doğalgaz üretimini sordu.

V. Bakırloğlu

TBMM Başkanlığı'na önerge veren Bakırloğlu, "2026 yılında ikinci fazla birlikte günde 40 milyon metreküp üretim hedefleniyor. Bugün ise ilk faz için belirlenen hedef olan 10 milyon metreküp üretimin bile çok gerisindeyiz. Bu durumda günde 40 milyon metreküp hedefine ne zaman ulaşılacaktır?" dedi. Bakırloğlu ayrıca, rezerv, maliyet, kâr düzeyi gibi konulardaki belirsizliklere vurgu yaptı. • ANKARA

PARA | HABER

'Dezenflasyon yılın ikinci yarısında tesis edilecek'

TCMB, parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkilerini de göz önünde bulundurarak, politika faizini yüzde 50 düzeyinde sabit tuttu. Likidite gelişmelerini yakından izleyen TCMB, sterilizasyon araçlarının gerektiğinde çeşitlendirilerek etkin şekilde kullanılacağını vurguladı.

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genc@paradergi.com.tr

TÜRKİYE Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 27 Haziran'daki Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 50'de sabit tuttu. Mart'ta politika faiz oranını yüzde 45'ten yüzde 50'ye yükselten TCMB, böylece son üç toplantıda politika faizinde değişikliğe gitmemiş oldu. Parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkilerini de göz önünde bulundurarak politika faizinin sabit tutulmasına karar verildiğinin altını çizen TCMB, enflasyon üzerindeki yukarı yönlü risklere karşı ihtiyatlı duruşunu yineledi. Aylık enflasyonun ana eğilimindeki zayıflamanın Mayıs'ta geçici bir kesintiye uğradığına işaret eden TCMB, yakın döneme ilişkin göstergelerin yurtiçi talebin halen enflasyonist düzeyde olmakla birlikte, yavaşladığını teyit ettiğini vurguladı. Hizmet enflasyonundaki yüksek seyir ve katılık, enflasyon beklentileri, jeopolitik riskler ve gıda fiyatlarının enflasyonist baskıları canlı tuttuğuna işaret eden TCMB, enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışlarının öngörüler ile uyumunun yakından takip edildiğinin altını çizdi. Parasal sıkılaştırmanın krediler ve iç talep üzerindeki etkilerinin yakından izlendiğini belirten TCMB, "Aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sıkı para politikası duruşu sürdürülecek. Enflasyonda belirgin ve kalıcı

TÜRKİYE Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 27 Haziran'daki Para Politikası Kurulu

bir bozulma öngörülmesi durumunda ise para politikası duruşu sıkılaştırılacak. 'Dezenflasyon yılın ikinci yarısında tesis edilecek' ifadelerini kullandı. Kredi ve mevduat piyasalarında öngörülenin dışında gelişmeler olması durumunda parasal aktarım mekanizmasının ilave makro ihtiyatı adımlarla destekleneceğinin altını çizen TCMB, likidite gelişmelerinin yakından izlendiğini, sterilizasyon araçlarının gerektiğinde çeşitlendirilerek etkin şekilde kullanılacağını kaydetti.

ZORUNLU KARŞILIK HAMLESİ

TCMB, banka maliyetlerini aşağı çekecek ve gerileyen mevduat faizine karşılık bankaların elinin rahatlatılacak bir adım atarak, kaldıraç oranına dayalı zorunlu karşılık yükümlülüğü düzenlemesine son verdi. İlgili tebliğ 28 Haziran'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Bu arada TCMB, daha önce 25 Temmuz ve 22 Ağustos olarak ilan edilen PPK toplantı tarihlerini TCMB Başkanı Dr. Fatih Karahan'ın ilgili tarihlerde G20 Maliye Bakanları-Merkez Bankası Başkanları Toplantısı ve Jackson Hole Ekonomi Politikası Sempozyumu'na katılacak olması nedeniyle sırasıyla 23 Temmuz ve 20 Ağustos 2024 olarak değiştirdi.

İMALAT SANAYİ KKO YÜZDE 76.2

Şimdi de geçen hafta açıklanan yurtiçi verilere kısaca bir göz atalım. İmalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite

Ayşe ÖZDEN / A&T Bank Baş Ekonomisti

"Faiz indirimi Kasım-Aralık'ta olabilir"

2024'ün ilk yarısında talep ve beklenti kanalıyla manşet enflasyon görünümündeki riskler yüksek kalmaya devam etti. Bu sebeple TCMB de, yüksek enflasyon, halen güçlü olan iç talep ve riskler nedeniyle para politikasını sıkı tutmaya devam edeceğinin altını tekrar tekrar çizmekte. Türkiye ekonomisi 2024 yılının ilk çeyreğinde yüzde 5.7 büyüdü ve son açıklanan enflasyon verisine göre de yüzde 75 enflasyon ile zirve noktasını gördü. Güçlü büyüme ve yüksek enflasyona sahip Türkiye ekonomisi, küresel ekonomilerde faiz indirimine başlayan diğer ülkelerle aynı şartlara sahip değil. Enflasyon ve özellikle de enflasyon beklentilerinde kayda değer bir iyileşme olmadan TCMB'nin sıkı duruşunda bir değişikliğe

gitmeyeceğini ve olası bir faiz indiriminin Ekim'de enflasyonun yüzde 45'li seviyelere geriledikten sonra sınırlı bir miktarda Kasım ve Aralık'ta olabileceğini düşünüyorum. Enflasyonla mücadele kapsamında sıkı para politikasının gecikmeli etkilerini ekonomik aktivite ve iç talep üzerinde belirgin bir yavaşlama ile yılın ikinci yarısında göreceğimizi tahmin ediyorum. Yılın ikinci yarısında hem artan sermaye girişleri hem de Kur Korunmalı Mevduat (KKM) hesaplarında devam eden çözümlerle birlikte TCMB rezerv birikiminin artarak devam etmesini bekliyorum.

Seda YALÇINKAYA ÖZER / İntegral Yatırım Araştırma Müdürü

“Uyumlu, açık ve net bir karar metni”

TCMB, Haziran'da politika faiz oranını yüzde 50 seviyesinde sabit tuttu. Piyasanın beklentisi de politika faizinin sabit tutulması yönündeydi. Sürpriz bir karar değil. TCMB, karar metninin ilk paragrafında her zaman olduğu gibi aylık enflasyon seyrinden bahsetti. Mayıs ayı enflasyonunun Nisan ayı enflasyonu ile kıyasladığında zayıflama etkilerinin kesintiye uğradığını ifade etti. Doğalgaz fiyatlarındaki baz etkisi Mayıs ayı enflasyonunu yukarı iten etkenlerden biri oldu. TCMB, Mayıs ayındaki enflasyon verisi etkilerini geçici olarak tanımladı. Karar metninde iç tüketimdeki yumuşamanın kendini hissettirdiği

ancak yeterli olmadığı belirtildi. 'Yurtiçi talep enflasyonist düzeyde' ifadesi korundu. En önemli vurgulardan biri ise sıkı para politikasının devamlılığı konusundaki paragrafın korunması oldu. Bu ay parasal aktarım mekanizması fonksiyonlarında bir değişim yapılmadı. Ancak parasal aktarım mekanizmasında gerekli olması halinde tedbir alınacağı ifade edildi. TCMB, geçtiğimiz aylarda da olduğu gibi piyasa gerçekleştirmeleriyle uyumlu, açık ve net bir karar metni sundu. Karar sonrası piyasa reaksiyonu neredeyse sabit kaldı.

kullanım oranı (KKO) Haziran'da bir önceki aya göre 0.4 puan azalarak yüzde 76.2 oldu. TCMB'nin imalat sanayinde faaliyet gösteren bin 738 iş yeri tarafından iktisadi yönelim anketine verilen yanıtları toplulaştırarak değerlendirdiği sonuçlara göre KKO, bu düzeyi ile son 10 ayın en düşük performansına işaret etti. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış KKO Haziran'da bir önceki aya göre değişmeyerek yüzde 76.3 seviyesinde gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ekonomik güven endeksi Haziran'da bir önceki aya göre yüzde 2.5 azalarak 95.8 oldu. Mart 2024'te 100 düzeyinde gerçekleşen endeks, son üç aydır genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliğe işaret eden 100 değerinin altında seyrediyor.

TCMB verilerine göre mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi (RKGE) Haziran'da bir önceki aya göre 1.9 puan azalarak 100.5 seviyesinde gerçekleşti. İktisadi yönelim anketi sonuçlarından derlenen verilere göre mevsimsellikten arındırılmamış RKGE ise, Haziran'da bir önceki aya göre 2.6 puan azalarak 102.8 oldu.

İŞ HACMİ-SATIŞLAR BEKLENTİSİ GERİLEDİ

TÜİK verilerine göre Haziran'da mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi hizmet sektöründe yüzde 1.5 azalışla 115.4 düzeyinde gerçekleşti. Son üç aylık dönemde hizmetlere olan talep aylık bazda yüzde 0.8 artışla endeksi yukarı yönlü, son üç aylık dönemde iş durumu aylık yüzde 0.3, gelecek üç aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisi aylık yüzde 4.8 azalışla endekse aşağı yönlü etki yaptı. Haziran'da bir önceki aya göre perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 2.6 azalışla 108.8 oldu. Son üç aylık dönemde iş hacmi-satışlar ve gelecek üç aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi aylık bazda sırasıyla yüzde 1.4, yüzde 3.2 geriledi. Güven endeksi inşaat sektöründe ise yüzde 0.5 azalışla 87.9 düzeyinde gerçekleşti.

SEKTÖREL ENFLASYON BEKLENTİLERİ

TCMB, farklı ekonomik aktörlerin enflasyon beklentilerini “sektörel enflasyon beklentileri” yayını altında birleştirerek kamuoyu ile paylaşmaya başladı. Buna göre, piyasa katılımcıları anketi, iktisadi yönelim anketi ve Türkiye İstatistik Kurumu iş birliğiyle yürütülen tüketici eğilim anketi ile finansal ve reel sektör uzmanlarının, imalat sanayi firmalarının ve hanehalkının 12 ay sonrası yıllık tüketici enflasyonu beklentileri derlenerek sektörel enflasyon beklentileri elde edildi. Buna göre, 2024 Haziran'da 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentileri, piyasa katılımcıları için 1.4 puan azalarak yüzde 31.8 seviyesine, hanehalkı için 4.6 puan azalarak yüzde 71.5 seviyesine gerilerken, reel sek-

Sanayi devleri belli oldu

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2023 yılı sonuçları belli oldu. 1968'den bu yana İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan ISO 500 araştırmasına göre, ISO 500'de üretimden satışlar 2023'te bir önceki yıla göre yüzde 42.1 artarak 6 trilyon 375 milyar liraya çıktı. Üretimden satışlarda

en büyük kuruluş 484 milyar liralık satışlarıyla Tüpraş oldu. Tüpraş'ı 238 milyar liralık üretimden satışlarıyla Ford Otomotiv takip ederken, üçüncü sırada yaklaşık 227 milyar liralık üretimden satışlarıyla Star Rafineri yer aldı. ISO 500'ün ilk 10'unda yer alan şirketlerde 2022 yılına göre iki değişiklik oldu. 2022'de ilk 10'da yer almayan Mercedes-Benz ve Gramatın Kıymetli Madenler ilk 10'a yükseldi. ISO 500 sonuçlarını kamuoyu ile paylaşan ISO Yönetim Kurulu

Başkanı Erdal Bahçivan, 2022'de yüzde 119 olan üretimden satışlardaki büyümenin 2023'te yüzde 42.1'e gerilemesinin nedenlerini yavaşlayan küresel talep, 6 Şubat'ta ardı ardına yaşanan deprem felaketleri ve seçimler sonrasında ekonomi politikalarında yaşanan değişim olarak ifade etti. Bahçivan, zorlu küresel rekabet koşullarının etkisiyle ISO 500'ün ihracatının 2023'te bir önceki yıla göre yüzde 2.9 düşüş ile 95.1 milyar dolara gerilediğini kaydetti.

2023'te ISO 500'ün satışlarının yanı sıra karlılıkları da zayıf kaldı. 2023'te ISO 500'ün faaliyet karı yüzde 39.7 artarak 937 milyar liraya çıktı. Buna karşılık faaliyet karlılığı oranı, 0.3 puan düşüşle yüzde 12.5'e geriledi. ISO 500 kuruluşlarının bir diğer karlılık göstergesi olan faiz, amortisman ve vergi öncesi karı yüzde 45.5 artışla 1 trilyon 175 milyar liraya yükseldi. Aynı yılda FAVÖK karlılığı oranı 0.3 puan artışla yüzde 15.7'ye çıktı. ISO 500'deki vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 32.9 artarak 645 milyar liraya yükseldi. Ancak satış karlılığı oranı 0.7 puan düşüşle yüzde 8.6'ya indi. Tüm kar büyüklüklerindeki artışlar, 2023 yılı enflasyonunun altında kalırken, bu da reel olarak gerilemeye işaret etti.

tör için 0.2 puan artarak yüzde 56.2 seviyesine yükseldi.

Bu arada TÜİK, 3 Temmuz'da Haziran ayı enflasyon verisini açıklayacak. Haziran ayı dış ticaret verisi de 3 Temmuz'da açıklanacak. TÜİK ile Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre Türkiye'nin ihracatı Mayıs'ta yıllık yüzde 11.3 artışla 24 milyar 66 milyon dolar, ithalatı

PARA | HABER

yüzde 10.4 azalışla 30 milyar 568 milyon dolar olurken, dış ticaret dengesi yüzde 48 azalışla 6.5 milyar dolar açık verdi.

"BAŞARDIK..."

Türkiye, Mali Eylem Görev Gücü'nun (FATF), gri listesinden çıktı. Bu konuda ilk mesaj, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in, sosyal medya hesabından yaptığı "Başardık" paylaşımı ile geldi. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, "Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanının engellenmesine yönelik tamamlanmış olduğumuz eylem planı sayesinde, Türkiye bugün gri listeden çıktı. Kararın, hem finans sektörümüz hem de reel sektörümüz açısından son derece olumlu sonuçları olacaktır. Türkiye'nin gri listeden çıkmış olması, uluslararası kaynak girişini hızlandıracak ve borçlanma maliyetleri üzerinde pozitif etki yaratacaktır. Ülkemize yönelik sermaye akışının ivmelenmesiyle Türk lirası varlıklara olan ilginin artması, dezenflasyon sürecini de hızlandıracaktır" ifadelerini kullandı.

KRİPTO VARLIKLARA İLİŞKİN DÜZENLEME KABUL EDİLDİ

Türkiye'nin gri listesinden çıkışı için son adım olarak kabul edilen kripto varlıklara yönelik düzenlemeler getiren Sermaye Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi de, geçen hafta TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. Türkiye'de kripto varlıklara yönelik kanun düzeyindeki ilk düzenlemenin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın onayının ardından Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi bekleniyor. Yeni düzenlemeye göre Sermaye Piyasası Kurulu' (SPK) sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihraç edilebilmesinde yetkili olacak. Bilgi sistemleri ve teknolojik altyapıları konularında ise TÜBİTAK'ın belirleyeceği kriterler uygulanacak. Kripto varlık hizmet sağlayıcı platformların kurulabilmesi ve faaliyete başlaması için SPK'dan izin almaları zorunlu olacak. Şu anda hizmet sağlayıcılığı faaliyeti yürütenler, kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde faaliyet izni almak üzere gerekli başvuruları yapacaklar. Bu platformlar eğer lisans almak istemiyorsa müşteri hak ve menfaatlerini zarara uğratmadan üç ay içinde tasfiye kararı alacaklarına dair bir beyan sunmak zorunda olacak. İzin almaksızın kripto varlık hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet yürüttüğü tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel

Güven endeksi, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektöründe azaldı

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksleri ve değişim oranları, Nisan 2024	Haziran	
	Endeks	Aylık deę. (%)
Hizmet sektörü güven endeksi	115,4	-1,5
Son 3 aylık dönemde iş durumu	115,5	-0,3
Son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep	116,5	0,8
Gelecek 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisi	114,3	-4,8
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	108,8	-2,6
Son 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar	123,7	-1,4
Mevcut mal stok seviyesi (1)	89,1	-3,4
Gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi	113,5	-3,2
İnşaat sektörü güven endeksi	87,9	-0,5
Alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi	82,4	-0,9
Gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisi	93,4	-0,1

(1) Mevcut mal stok seviyesinin artışı stok azalışını, azalış ise stok artışını gösteriyor.
Kaynak: TÜİK

kişilerin yetkililerine üç yıldan beş yıla kadar hapis ve 5 bin günden 10 bin güne kadar adli para cezası verilecek.

YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM HIZLANDIRILACAK

12 Kalkınma Planı'nın odağında yer alan yeşil ve dijital dönüşüm çalışmaları hızlandırılacak. Geçen hafta Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz başkanlığında gerçekleştirilen Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK) toplantısı sonrasında yapılan yazılı açıklamada ikiz dönüşümü sağlamak amacıyla yeni sanayi politikalarının hayata geçirildiği vurgulanarak, nitelikli yatırımlara ve yüksek teknoloji ürün ihracatına sağlanan desteklerle katma değerli üretimin ve verimliliğin artırılmasının sürdürüleceği kaydedildi. Yapılan açıklamaya göre EKK'da ele alınan başlıca konular şöyle:

Kurulacak Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında sanayide yeşil dönüşümü gerçekleştirmeye yönelik yürütülen çalışmalar istişare edildi. Yeniden yapılandırılan Yatırım Taahhütlü Avans Kredileri'nde (YTAK), süreçlerin hızlandırılması kararlaştırıldı.

Önümüzdeki dönemde teşviklerin gözden geçirilerek sistemin etkinliğinin artırılmasına yönelik atılması gereken adımlar ele alındı. TCMB öncülüğünde yürütülen "Dijital Türk Lirası Projesi" ile bankalara verilmesi öngörülen "Toplumsal Yatırım Notu" çalışmalarında gelen son durum gözden geçirildi.

Doç. Dr. Atılım MURAT / TOBB ETÜ Öğretim Üyesi

"TCMB, faiz artırımlarını bitirdim mesajı verdi"

TCMB, faiz kararı sonrasında yayımladığı politika metninde kredi ve mevduat piyasalarında öngörülenin dışında gelişmeler olması durumunda parasal aktarım mekanizmasının makro ihtiyati politikalarla destekleneceğine dikkat çekti. TCMB'nin son üç karar metninde yer alan bu ifade, 'faiz artırımlarını bitirdim, olağanüstü gelişmeler olursa makro ihtiyati tedbirlerle devam edeceğim mesajı. TCMB karar metninde, hizmet enflasyonundaki yüksek seyir ve katılığa vurgu yaptı. Hizmet enflasyonu sadece Türkiye'nin değil,

dünyanın da sorunu.

TCMB iç talebin hala güçlü olduğuna işaret ediyor. Bunu zaten kredi kartı harcamalarında görüyoruz. Geçen ay olduğu gibi şahin bir metin. Mevduat faizlerinde farklı vadelerde son bir haftada 4-5 puanlık düşüşler var. TCMB'nin bu gelişmelerden memnun olacağını düşünmüyorum. 'Sterilizasyon araçları, gerektiğinde çeşitlendirilerek etkin şekilde kullanılacaktır' ifadesi zaten karar metninde var. TCMB'den, bu konuda müdahale gelebilir. Güven endekslerindeki düşüşte, son birkaç haftadır ayrıntıları kamuoyuna sızan vergi paketinin ve asgari ücrete ara zam, emekliye refah payı artışı olmayacağı haberlerinin de etkisi var.

ELEKTRİK ZAMMI HERKESİ ÇARPACAK

**ELEKTRİĞE 1 TEMMUZ'DAN İTİBAREN GELEN
ZAM, HER KESİMİ ZOR DURUMDA BIRAKACAK.**

GEREKÇE ÜRETİM MALİYETİ ARTIŞI

EPDK, enerji üretim maliyetlerini gerekçe göstererek, elektrik tarifelerine 1 Temmuz'dan geçerli olmak üzere zam yapılacağını açıkladı. Verilen bilgiye göre, evler için yüzde 38, tarımsal faaliyetler için yüzde 30, kamu ve özel hizmetler sektörü için yüzde 38 oranında artış yapıldı. Evlerde 100 kWh bedeli 207 TL oldu.

MAAŞLARA ZAM GERİ ALINACAK

ELEKTRİK zammı, 1 Temmuz'da başlayacağı için Haziran ayı enflasyonunu etkilemeyecek ve zam memur ve emeklilerin maaş artışına dahil edilmeyecek. Böylelikle verilecek zam daha cebe girmeden elektrik zammıyla geri alınacak. Zamma vatandaş, sanayici, esnaf, çiftçi sert tepki gösterdi. ►HABERİ 4'TE

Sanayici: Enflasyonla mücadeleyi sekteye uğrattır

Erdal Bahçivan

İSTANBUL Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**, açıklanan elektrik zamlarına sert tepki gösterdi. Bahçivan sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" dedi. ►HABERİ 4'TE

Vatandaş: Mum yakma devrine döneceğiz

ELEKTRİĞE gelen zamma vatandaşlar tepki gösterdi. Emekli bir vatandaş, "Elektriğe yüzde 38 zam çok fazla. Çok yüksek bir zam bu. Eskiden elektrikten tasarruf yapmak için mum yakarlardı, gaz lambası ile idare ederlerdi. Bu millet gittikçe ona dönmeye başladı" diye konuştu. ►HABERİ SAYFA 4'TE

ELEKTRİK ZAMMI HERKESİ ÇARPAÇAK

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU (EPDK), ELEKTRİK TARİFELERİNE 1 TEMMUZ'DAN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE ZAM YAPTI. MESKEN ABONE GRUBU İÇİN ZAM ORANI YÜZDE 38 OLARAK AÇIKLANDI.

ENERJİ Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), enerji üretim maliyetleri sebebiyle, elektrik tarifelerine 1 Temmuz'dan geçerli olmak üzere zam yaptı. Verilen bilgiye göre, mesken abone grubu için yüzde 38, tarımsal faaliyetler abone grubu için yüzde 30, kamu ve özel hizmetler sektörü abone grubunun düşük kademesi için yüzde 38 ve yüksek kademesi için yüzde 20 oranında artış yapıldı. Artışın ardından, evlerde kullanılan elektriğin 100 kWh bedelinin 207,23 TL olduğu kaydedildi. Elektrik zammı, akaryakıt zammının hemen ardından geldi. 25 Haziran sonrası yapılan bu zam, Temmuz ayı enflasyonuna dahil edilmeyecek. Zam 1 Temmuz itibarıyla geçerli olduğu için Haziran ayı enflasyonunu etkilemeyecek ve zam emeklilerin maaş artışına dahil edilmeyecek. Bu da milyonlarca insanın daha düşük maaş artışı alacağı anlamına geliyor. Yeni yapılan bu zamlar, yaşama maliyetlerini daha da artıracak. Özellikle konutlardaki yüzde 38'lik artış, vatandaşın günlük hayatına

doğrudan yansıtacak. Tarım alanlarındaki yüzde 30'luk zam ise tarım ürünlerinin maliyetlerini artıracak ve bu da dolaylı olarak gıda fiyatlarına yansıtacak.

SANAYİCİ: ENFLASYONLA MÜCADELEYİ SEKTEYE UĞRATIR

Istanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**, açıklanan elektrik zamlarına sert tepki gösterdi. Bahçivan sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" dedi.

VATANDAŞ: MUM YAKMA DEVRİNE DÖNECEĞİZ

Elektriğe gelen zamma vatandaşlar tepki gösterdi. Emekli bir vatandaş, "Elektriğe yüzde 38 zam çok fazla. Çok yüksek bir zam bu. Klima açmıyoruz, açamıyoruz. Klimayı açarsak ödeyemeyiz zaten" derken başka bir emekli ise, "Eskiden elektrikten tasarruf yapmak için mum yakarlardı, gaz lambası ile idare ederlerdi. Bu millet gittikçe ona dönmeğe başladı" ifadelerini kullandı.

Erdal
Bahçivan

7 İnancı sekteye uğratacak

Zammın nedeni, dağıtım bedelindeki artış

Elektrik Mühendisleri Odası, enerji üretim maliyetlerinde ciddi bir artış olmadığını, elektriğe yapılan yüzde 38 oranındaki zammın, dağıtım bedeline yapılan yüzde 58.9 oranındaki artıştan kaynaklandığını açıkladı. EMO'dan yapılan açıklamada, tarife incelendiğinde fatura bileşenlerinden perakende enerji bedelindeki artışın konutlar için (8 kWh/gün ve altı) yüzde 2.5 ile sınırlı kaldığının görüldüğü vurgulandı. Açıklamada, "Buna karşın dağıtım şirketlerine aktarılan dağıtım bedeline ise yüzde 58.9 oranında fahiş bir zam yapıldığı görülmektedir. Fon ve vergilerden sonra faturanın yüzde 38 olarak arttığı görülmektedir" ifadelerine yer verildi.

Hesaplamalara göre 4 kişilik bir ailenin asgari yaşam standartlarını korumak için aylık 230 kWh enerji tüketeceğini ifade edilen açıklamada şöyle denildi: "Günlük ortalaması 8 kWh'i geçmeyen bu tüketim için aile bütçesinden ayrılması gereken 345.4 TL, bu zamlarla birlikte 476.6 TL'ye yükseldi. Temmuz 2024 itibarıyla oluşacak faturanın yalnızca yüzde 23.8'i enerji bedelinden oluşacaktır. Faturanın yüzde 65.9'unu ise dağıtım bedeli oluşturmaktadır. Fon ve vergilerin oranı ise yüzde 10.3'te kalmaktadır."

Açıklamada, faturanın en önemli kalemi olması gereken enerji bedelinin, dağıtım bedelinin çok gerisinde kalmasının, piyasanın çarpık bir biçimde yapıldığını gözler önüne serdiği savunuldu. Açıklamada, "Kamu eliyle yürütülmesi gereken hizmetin özelleşmesi, fahiş düzeyde pahalılık yaratmanın yanında, kamu kaynaklarının özel sektöre sınırsızca aktarılması sonucunu da doğurmuştur." görüşüne yer verildi.

İSO Başkanı uyardı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, elektriğe yapılan zam nedeniyle dün yazılı açıklama yaparak endişelerini paylaştı. Bahçivan, "Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadelede inancını sekteye uğratar. Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var. Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum." dedi.

'Yapılan elektrik zammı enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar'

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, yapılan yüklü elektrik zammının belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını söyledi.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (İSO) **Erdal Bahçivan**, açıklanan elektrik zamlarına tepki göstererek, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar" dedi. Bahçivan, "Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum" ifadesini kullandı.

Yazılı açıklama yapan Bahçivan, zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını söyledi. Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçildiğini söyleyen Bahçivan, bu mücadelede toplumun

üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyaç duyulduğunu ve bu gayret ve fedakarlığın da toplumun tüm kesimlerinde görüldüğünü belirtti.

"Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde

40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum" diyen Bahçivan sözlerini, "Elek-

triğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar" şeklinde sürdürdü.

Bahçivan, eğer enflasyonla mücadelede başarı isteniyorsa, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemden çıkmasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekerek, "Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum" dedi.

ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETLERİ 1 AY ÖNCE ZAM İSTEMİŞTİ

Elektrik fiyatlarına yapılan yüzde 38'lik zammın içindeki aslan payını yüzde 59'luk artışla dağıtım bedeli aldı. Faturadaki dağıtım bedeli payı yüzde 65,9 oldu. Enerji bedeli ise yüzde 23'te kaldı. 1 ay önce dağıtım şirketlerinin zam talep etmesi, enerjide özelleştirme sorununu hatırlattı

EKONOMİ SERVİSİ

ENERJİ Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), enerji üretim maliyetlerindeki artış gerekçesiyle elektrik satış fiyatlarında artışa gitti. Perakende satış fiyatlarında mesken abone grubu için yüzde 38, tarımsal faaliyetler abone grubu için yüzde 30, kamu ve özel hizmetler sektörü abone grubunun düşük kademesi için yüzde 38 ve yüksek kademesi için yüzde 20 artış yapıldı. Bu artışla beraber 100 kilovatsaat elektrik tüketimi olan bir mesken abonesi için ödenecek tutar 207,23 lira oldu.

Elektrik zammından yaklaşık bir ay önce de elektrik şirketleri zam çağrısı yapmıştı. Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği (Elder) Başkanı Barış Erdeniz, yaptığı basın açıklamasında "Elektrik maliyetleri artmaya devam ederken fiyatların sabit kalması her geçen gün sübvansiyon ihtiyacını artırmaktadır. Gerçek maliyetine yaklaşacak fiyatlara yaklaşmaz, sürdürülebilir bir enerji piyasasına gelmemiz gerekmektedir." demişti.

DAĞITIMIN PAYI YÜZDE 65

Elektrik dağıtım şirketlerinin fiyat artış talebi, bir ay sonra karşılık buldu. Yüzde 38'lik zam içinde aslan payını yüzde 58,9'luk zam ile dağıtım bedeli aldı. Bu artıştan sonra faturalardaki dağıtım bedelinin miktarı yüzde 57'den yüzde 65,9'a tırmandı. Faturalardaki enerji bedeli ise yüzde 23'te kaldı. Fon ve vergilerin oranı da yalnızca yüzde 10,3. Piyasadaki elektriğin yüzde 20'sini üreterek pazara hakim konumda olan devlete ait Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), toptan satış fiyatına zam yapmadı. Enerji bedeli 50 kuruşun altındayken dağıtım bedelinin 86

kuruştan 1,36 TL'ye çıktı.

'GÜÇLERİNİ KULLANIYORLAR'

Tamamı özel şirket olan elektrik dağıtım kuruluşlarının talebinin ardından dağıtım bedeli ağırlıklı zam yapılması ve üretim ile dağıtım bedeli arasındaki farkın büyümesiyle özelleştirme sorunu bir kez daha kendisini gösterdi. Aydınlik'a konuşan Elektrik Mühendisleri Odası İsparta İl Temsilcisi Güner Merdan, özel şirketlerin siyasi ve ekonomik güçlerini kullanarak zam yaptığını öne sürdü. Merdan, şu ifadeleri kullandı:

"EÜAŞ'ın toptan satış fiyatına zam gelmedi ancak dağıtım bedellerine yüzde 59 zam yapıldı. Emeklilere ise yalnızca yüzde 25 zam yapılacaktır. Ancak faturaların zammı onun üzerinde.

Dağıtım şirketlerinin tamamı özelleştirildi. Özelleşen kurumların derdi kârdır. Bunun için de siyasi güçlerini kullanıyorlar. Çözüm dağıtım şirketlerinin kamulaştırılmasıdır. Çünkü elektrik, temel yaşam gereksinimidir. Bu gereksinim, özel şirketlerin kâr hirsına bırakılmamalı. Devletin maalesef özel şirketleri denetleme şansı yok. Çünkü devletin ekonomik gücü yok artık. Firmaların siyasi güçleri var. Elektrik dağıtımının özel firmalar aracılığıyla yapıldığı diğer ülkelerde, o firmalar sadece elektrik işini yapıyor. Bizde ise basın, televizyon birçok sektörde iş yapıyor. Bu gücünü de kullanıyor."

Dağıtım şirketlerinin tamamı özelleştirildi. Özelleşen kurumların derdi kârdır. Bunun için de siyasi güçlerini kullanıyorlar. Çözüm dağıtım şirketlerinin kamulaştırılmasıdır. Çünkü elektrik, temel yaşam gereksinimidir. Bu gereksinim, özel şirketlerin kâr hirsına bırakılmamalı. Devletin maalesef özel şirketleri denetleme şansı yok. Çünkü devletin ekonomik gücü yok artık. Firmaların siyasi güçleri var. Elektrik dağıtımının özel firmalar aracılığıyla yapıldığı diğer ülkelerde, o firmalar sadece elektrik işini yapıyor. Bizde ise basın, televizyon birçok sektörde iş yapıyor. Bu gücünü de kullanıyor."

MALİYET ARTIŞI OLMADI

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) da yaptığı basın açıklamasında "Temmuz Zammının Altından Dağıtım Şirketleri Çıktı" ifadesini kullandı. EMO, "Kamu eliyle yürütülmesi gereken hizmetin özelleşmesi, fahiş düzeyde pahalılık yaratmanın yanında, kamu kaynaklarının özel sektöre sınırsızca aktarılması so-

nucunu da doğurmuştur." sözlerini kaydetti. "Son tarife değişikliğiyle zaten yüzde 57,2 düzeyinde olan dağıtım bedelinin payının yüzde 65,9'a tırmandırılması normal kabul edilmemelidir." vurgusunun yapıldığı açıklamada şunlar öne çıktı:

"Doğal olarak faturanın en önemli kalemi olması gereken enerji bedelinin, dağıtım bedelinin çok gerisinde kalması, piyasanın çarpık bir biçimde yapılandırıldığı gözler önüne sermektedir. EPDK'nın açıklamasında kullandığı 'enerji üretim maliyetlerinde yaşanan artış' ibaresi açıkça zamma mantıklı bir gereğe üretmeye çalışan bir manipülasyon çabasıdır. Enerji üretim maliyetlerinde ciddi bir artış yaşanmadığı herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Zaten dağıtım bedeline yüzde 58,9 oranında zam yapılması, artışın dağıtım bedeli kaynaklı olduğunu göstermektedir.

"Enerji maliyetlerinin enflasyon üzerindeki etkisini sınırlamak için artık vakit kaybedilmemelidir. Üretimden, dağıtım kadar tüm süreçleri yönetecek dikey entegre bir kamu tekelini yeniden kurulmalıdır. Geçiş sürecinde ise kamu kaynaklarının sonu belirsiz bir biçimde özel sektöre kaynak transfer edilmesi yerine kamulaştırma işlemlerini yürütecek Kamulaştırma İdaresi Başkanlığı kurulmalıdır.

ÖZEL SEKTÖRE KAYNAK AKTARIMI

"Özel dağıtım şirketlerinin kullandığı altyapı kamu malı, verdikleri hizmetler de kamu hizmetidir. Bugün geldiğimiz nokta, özel sektör tarafından işletilen elektrik dağıtım hizmetlerinin genel ekonomiyi zora sokacak şekilde başarısız bir biçimde işletildiğini göstermektedir. Kamu eliyle yürütülmesi gereken hizmetin özelleşmesi, fahiş düzeyde pahalılık yaratmanın yanında, kamu kaynaklarının özel sektöre sınırsızca aktarılması sonucunu da doğurmuştur."

'Enflasyon değirmenine su taşındı'

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Başkanı **Erdal Bahçivan** da elektrik zammına ilişkin yayımladığı yazılı açıklamada, enflasyonla ilgili mücadelede inancını sektöre uğratacağını kaydetti. Bahçivan, şunları söyledi:

"Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçmekteyiz. Bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyacımız var. Bu gayret ve fedakarlığı da toplumun tüm kesimlerinde görmekteyiz.

"Fakat bu hassas dönemde elektrige yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımın değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum.

'TEK SEFERDE YAPILMAMALI'

"Elektrige tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettiğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyoruz. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattı.

"Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var. Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olduğunu, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyoruz."